

A Kúria a dr. Rajkai Balázs ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kovács Antónia jogtanácsos által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 6.M.1232/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.22.531/2013/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. április 1. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.22.531/2013/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 25.000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. február 23-ától állt az alperes alkalmazásában járművezető munkakörben.

A munkáltató 2010. szeptember 27-én írásbeli figyelmeztetésben részesítette, mert munkafegyelmi vétséget követett el azzal, hogy augusztus 14-én 21 óra 29 perckor a Sz.-re érkező vonat szerelvényét nem továbbította a kocsiszínbe, hanem azt az állomáson őrizetlenül hagyva, munkaidejének lejártá előtt szolgálati helyéről engedély nélkül eltávozott. Az alperes a határozat figyelembe vehetőségi idejét 1 évben határozta meg. Ezt követően az alperes 2011. április 8-án közölt határozatával prémium megvonásban részesítette nem megfelelő utastájékoztatás miatt.

2011. május 26-án reggel 7:45 és 8:00 óra között Sz.-n az állomás épülete és a V. megállóhelye között egy 70-80 év körüli hölgy elesett. Ennek következtében megsérült, a feje vérzett. A baleset helyszínére siető I.K. pénztáros egyedül nem tudta a sérültet a kijelölt elsősegélynyújtó helyiségbe vinni, ezért M.J.G., a Jegyvizsgáló Szolgálat helyi csoportvezetője megkérte a felperest, nyújtson segítséget. A felperes a kérésnek nem tett eleget, azt megtagadta arra hivatkozással, hogy a munkaideje már pár perce lejárt. M.J.G. jelentette az esetet a feletteseinek, és azt e-mail üzenetben is megküldte közölve, hogy a segítségnyújtást a felperes kérése ellenére megtagadta. Az eset kapcsán 2011. május 31-én eseményjelentés megírására került sor, amelyben a felperes megerősítette, hogy a segítségnyújtás iránti kérést azzal utasította el, miszerint szolgálaton kívül van, megy haza, és nem segít.

A munkáltató 2011. június 7-én a felperes elé tárta a bejelentés kapcsán tudomására jutott információkat, biztosítva ezzel a munkavállaló részére a védekezés, illetőleg saját álláspontjának

kifejtésére vonatkozó lehetőséget.

Az alperes a felperes munkaviszonyát 2011. június 10-én kelt, és június 14-én közölt rendkívüli felmondásával szüntette meg. Ennek indokolása szerint 2011. május 26-án a segítségnyújtást megtagadta, hazafelé indult, közönyös magatartást tanúsított, ezzel súlyosan vétett az általános együttműködési szabályok és emberi normák ellen. Az alperes forgalmi utasításának pontjában foglalt fegyelmezett, és segítőkész magatartás mindenkor tanúsítására vonatkozó kötelezettséget megszegte. Nem tett eleget továbbá a pont szerinti veszélyes helyzet elhárítása iránti intézkedési, és haladéktalan jelentési kötelezettségének. A felperes az Etikai és Viselkedési Kódex pontja szerinti együttműködési, pontjában előírt szabályok betartására vonatkozó, pontban előírt elkötelezett munkavállalói és az pontban előírt társaság jó hírnevének erősítése iránti, a pontja által szabályozott frontemberrel szemben támasztott pont szerinti rászorulók támogatására vonatkozó kötelezettségét megsértette. A munkáltató a felperes fáradtságra hivatkozó védekezését nem fogadta el, döntése meghozatalakor súlyosító körülményként vette figyelembe a 2010. szeptember 10-én meghozott és 2011. április 6-án keletkezett fegyelmi határozatokat.

Az alperes 2011. június 16-án közölt fizetési felszólítással 77.036 forint munkaruha tartozás, 40.180 forint tanulmányi szerződés alapján járó összeg, azaz összesen 117.216 forint tizenöt napon belüli megfizetésére hívta fel a felperest. Ugyanerről az összegről kártérítési határozatot is kiállított.

A felperes a keresetében a rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását kérte a kártérítési határozat és a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezése mellett. Álláspontja szerint a rendkívüli felmondás elkészt, annak okát képező esetről a munkáltató 2011. május 26-án tudomást szerzett. Ezen túlmenően hivatkozott arra, hogy a rendkívüli felmondásban felhozottak munkaidőn kívül, és nem a munkaviszonyával összefüggésben történtek.

A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.1232/2011/20. számú ítéletével a kártérítési határozatot hatályon kívül helyezte, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 10.000 forint és áfa, míg a felperest, hogy fizessen az alperesnek 135.000 forint perköltséget. Kötelezte az alperest az államnak 7.000 forint illeték megfizetésére is azzal, hogy a további illeték az állam terhén marad.

A bíróság ítéletének indokolása szerint a csatolt iratokból és a tanúvallomásokból megállapítható volt, hogy a 2011. május 26-ai esetről M.J.G. még aznap tájékoztatta a feletteseit, azonban a munkáltató teljes körű tudomásszerzéséhez a felperes május 31-én tett írásbeli, és 2011. június 7-én közölt szóbeli nyilatkozatára is szükség volt, így ezen időponthoz képest a rendkívüli felmondás határidőben érkezett figyelemmel az 1992. évi XXII. törvény (régi

Mt.) 96. §-ának (4) bekezdésében foglaltakra.

A felperes személyes előadása, a 2011. május 31-ei és június 7-én kelt jegyzőkönyvi nyilatkozata alapján megállapítható volt, hogy M.J.G. kérésére a balesetet szenvedett, segítségre szoruló idős hölgy iránt közönyösen viselkedett, munkaidejének lejártára hivatkozva a segítségnyújtásban nem vett részt, munkahelyéről eltávozott. A bizonyítási eljárás során meghallgatott tanú vallomása is alátámasztotta a rendkívüli felmondásban írt tényállás valóságát.

A felperes számára nyilvánvaló volt, hogy baleset miatt kérnek segítséget, ezt szándékosan megtagadta. Ezzel az Mt. 3. §-ában foglalt együttműködési kötelezettségét, valamint az elvárható gondosság és a más egészségének veszélyeztetésének elkerülése céljából, valamint a munkáltató helytelen megítélésének elkerülése érdekében előírt együttműködési kötelezettségbe ütköző módon járt el.

Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az alperes F.2. Forgalmi Utasítás pontjában rögzítettekre, valamint ugyanezen utasítás pontjában foglaltakra.

A bíróság nem osztotta a felperes álláspontját, miszerint a cselekmény munkaidőn kívül, nem azzal összefüggésben történt, ezért rendkívüli felmondás oka jogszerűen nem lehetett. A belső szabály a mindenkor elvárásokat tartalmazza, kiterjesztve a munkaviszony fennállása alatt a munkaidőn kívüli magatartásokra. A bíróság a csatolt szabályzatokból azt is megállapította, hogy a munkáltató lényeges kötelezettségként írta elő a segítőkész, fegyelmezett, az alperes jó megítélését eredményező munkavállalói magatartás megtartását, amelyre Etikai és Viselkedési Kódexet is alkotott.

A bíróság szerint az alperes a kollektív szerződésének rendelkezései alapján is jogszerűen alkalmazta a rendkívüli felmondást, és a jelentős mértékű kötelezettségszegés körében a korábban felperessel szemben alkalmazott egyéb jogkövetkezmények is figyelembe vehetők voltak.

Az elsőfokú bíróság a továbbiakban hivatkozott az Mt. 62. § (3) bekezdésében, és 173. § (1) bekezdésében rögzítettekre. Kifejtette, hogy a fizetési felszólításban foglaltak jogszerűek voltak, mind a formaruha juttatásból, mind a tanulmányi szerződésből eredő tartozás megfizetésére kötelezte ezért a felperest.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.22.531/2013/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyta, és a felperest perköltség viselésére kötelezte azzal, hogy a fellebbezési illeték az államot terheli.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az alperes a felperest 2011. június 7-én hallgatta meg az eseményekről, amikor a munkavállaló arra hivatkozott, hogy fáradtság miatt utasította vissza a kérést. Ezt a védekezését az alperes nem fogadta el, ugyanakkor a másodfokú bíróság is egyetértett azzal, hogy ekkor szerzett tudomást teljes körűen minden olyan körülményről, amelynek

birtokában dönthetett a legsúlyosabb jogkövetkezmény, a rendkívüli felmondás gyakorlásáról. Mindezekre tekintettel helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a munkáltatói intézkedés nem volt elkésett.

A tényállásból az volt megállapítható, hogy a felperes munkatársa, I.K. nem tudott egyedül az idős hölgynek segítséget nyújtani abban, hogy a pihenő helyiségbe kísérje. M.J.G. pedig csak azt követően fordult a felperes másik munkatársához, B.GY.-höz segítségért, amikor kérését a felperes már visszautasította.

A Forgalmi Utasítás úgy fogalmaz, hogy valamennyi dolgozó - beosztásától függetlenül - felelős a rábízott munka szabályszerű és biztonságos elvégzéséért. Veszélyes helyzet vagy cselekmény, baleset, vagy más rendkívüli esemény, szabálytalanság, fegyelemsértés, ittasság, továbbá a rend és tisztaság megbontásának észrevételekor a dolgozó köteles a helyzet megszüntetése, a veszély elhárítása iránt intézkedni, szolgálati előjárójának vagy főnökének pedig haladéktalanul jelentést tenni. Mindebből a másodfokú bíróság értelmezése szerint is az következik, hogy a szabályzat, a forgalmi utasítás az alperes minden munkavállalójára kiterjedt, azokra is, akik a szolgálatot befejezve a pihenő helyiségben tartózkodtak.

A peradatok szerint 2010. szeptember 10-én a felperes azért részesült figyelmeztetésben, mert a szerelvényt nem továbbította a kocsiszínbe, hanem azt az állomáson őrizetlenül hagyta, míg 2011. április 6-án nem megfelelő utastájékoztatás miatt részesült prémiumcsökkentésben. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes perbeli magatartása korábbi mulasztásait is értékelve minősített kötelezettségszegést megvalósító, súlyos volt, ezért alappal döntött úgy az alperes, hogy nem kíván a továbbiakban vele együtt dolgozni, és a munkaviszonyt rendkívüli felmondással jogszerűen szüntette meg.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, és a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalára irányult a felperes kereseti kérelmének megfelelően.

A felülvizsgálati érvelés szerint a másodfokú ítélet sérti az Mt. 96. §-ának (1) és (4) bekezdését, valamint a Pp. 163. §-ának (1), 164. §-ának (1), és 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat.

A bizonyítási eljárásban egyértelműen megállapításra került, hogy az esemény napján, 2011. május 31-én M.J.G. „eseményjelentést írt”, amely teljes körűen tartalmazta a szükséges információkat, és a munkáltató 2011. június 7-én a felperes részére a védekezést és saját álláspontja kifejtésének lehetőségét biztosította, amely során ő semmilyen többletinformációhoz nem jutott.

A másodfokú ítélet az utasításban foglalt kötelezettség megsértését állapította meg felróható magatartásként. Az indokolás szerint nincs jelentősége annak, hogy nem állt az esemény időpontjában munkában, mert a munkavégzésen kívül is köteles lett volna a forgalmi utasítás szabályait betartani, és annak megfelelően eljárni. A fent hivatkozott utasításban foglaltak egyértelműen a

szolgálatban lévő, szolgálatot végző munkavállalókra vonatkoznak, adott helyzetben mint munkavégzésen kívüli személyre, tehát a felperesre nem.

A felperes döntése az adott körülmények között a legmegfelelőbb volt, tehát értesíttette a kolléganővel a mentőket, és az elsősegélynyújtásra vonatkozó ismeretei szerint nem tartotta helyesnek a sértett elmozdítását, mivel az életveszélyt is jelenthet. Nem róható fel egy olyan feladat egyéni elbírálása és elvégzésének elmulasztása, ami nem tartozott a fő munkaköri tevékenységei közé, valamint amelyre nem volt kifejezett utasítás.

A felperes számára nem volt egyértelmű, hogy az utas segítségre szorul. M.J.G. előadása szerint sem a hölgynek, hanem I.K.-nak kellett volna segítséget nyújtani, ahhoz kellett volna a segítség, hogy ne egyedül erre a munkatársra támaszkodjon a hölgy. Az Etikai Kódexre utalások a felmondás indokolásában alapvetően olyan, valótlán helyzetet rögzítettek, mintha tanúja lett volna egy kirívóan súlyos eseménynek, ennek ellenére szegte volna meg a szabályokat.

A felülvizsgálati érvelés szerint a rendkívüli felmondás okszerűsége sem állapítható meg. Adott helyzetben a felperes úgy járt el, ahogy álláspontja szerint általában elvárható, tehát nem akart a szabályok ellenére beavatkozni, szakszerűtlen cselekményével súlyosabb következményt okozni. Szakemberek segítségét kérte, és meggyőződött arról, hogy rendkívüli veszély nincs, a sérült segítségben részesül. Minderre tekintettel esetleges kötelezettségszegése sem lehet szándékos vagy súlyosan gondatlan, mivel az alapvetően „vétlen kötelezettségszegés”.

A másodfokú ítélet a két korábbi figyelmeztetést akként köti össze a felmondással, hogy minden esetben közönyös magatartást tanúsít. Ezzel szemben az egyik figyelmeztetés során egy egyszerű félreértés okán nem továbbított egy szerelvényt a kocsiszínbe, másik alkalommal pedig nem megfelelően tájékoztatta az utasokat. Mindkettő aktív magatartást, és nem közönyt jelent, egyáltalán nem a perbeli eseményhez hasonlókat, továbbá ezek súlya, mértéke teljes mértékben eltölpül egy adott napi szolgálatban hibátlanul, biztonságosan, és a valóban életbe vágóan fontos elvégzendő feladatokhoz képest. Az alperesnél egyébként lényegesen súlyosabb cselekményeket, eseményeket sem tekintenek jelentős mértékű kötelezettségszegésnek.

A felperes hivatkozott arra, hogy járművezetőként dolgozott, amely munkakör rendkívüli munkaterhet ró az emberre, jóval túlmutat egy átlagos munkakörben foglalkoztatott személy terhelésénél. Jelenleg is közforgalmú mozdonyvezetőként tevékenykedik, egy ilyen munkakört betöltő munkavállaló felelősségteljes és biztonságos munkát végez, így soha semmilyen esetben sem cselekedne úgy, hogy azzal más embertársa élete, vagy testi épsége veszélybe kerüljön.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében.

Az Mt. 96. §-ának (4) bekezdése értelmében a rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni. Ebből következően az eljáró bíróságok helytállóan vonták elsődlegesen vizsgálódási körükbe, hogy a munkáltató részéről a rendkívüli felmondás gyakorlására előírt tizenöt napos szubjektív határidő megtartásra került-e.

A csatolt iratokból, és a tanúvallomásokból megállapítható volt, hogy a 2011. május 26-án történekről a felperes 2011. május 31-én „eseményjelentést” készített, amelyben elismerte a segítségnyújtás megtagadását. Ezen időponthoz képest is a tizenöt napos határidőben élt a munkáltató a rendkívüli felmondás jogával. Az a körülmény, hogy 2011. június 7-én a felperest személyesen is meghallgatta biztosítva számára a védekezés lehetőségét, azt támasztja alá, hogy a munkáltató teljes körűen tisztázni kívánta az eset körülményeit és a felperes magatartását, mielőtt a jogviszony megszüntetés jogával élt volna. Mindebből következően a szubjektív határidő betartásra került, a munkáltató intézkedése eljárásjogi szempontból megfelelt a törvényi előírásoknak.

Az ügy érdemét érintően az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg az alperes Forgalmi Utasítása pontjában szabályozott balesetelhárító rendkívüli esemény megszüntetésére vonatkozó kötelezettségszegést, valamint a pont szerinti fegyelmezett magatartás követelményének elmulasztását.

A felperes alaptalanul sérelmezte a felülvizsgálati kérelmében, hogy a munkáltató olyan magatartást kért tőle számon, amely elkövetése munkaidőn kívül történt. A fenti utasításokban – és az Etikai Kódex szerint is – egyértelműen az került rögzítésre, hogy az azokban foglalt előírásokat be kell tartani a munkaviszony fennállása alatt munkaidőn kívül is.

A felperes közömbös, segítségnyújtást elmulasztó, és azt kifejezetten megtagadó magatartása nemcsak munkaviszonyban elfogadhatatlan [Mt. 103. § (1) bekezdés], hanem a mindennapi együttélési szabályokkal, az emberi kapcsolatokban elvárt általános magatartási normákkal is ellentétes. A felperesnek M.J.G. kérésének akkor is eleget kellett volna tennie, ha ezen személy egyébként utasítási joggal felette nem rendelkezett.

Nem fogadható el azon felperesi hivatkozás, hogy a segítségnyújtást azért mulasztotta el, mert nem találta helyesnek a sérült személy elmozdítását. A felperes a baleset helyszínére ki sem ment, nem győződött meg arról, hogy az idős személynek milyen segítséget tudna nyújtani, így alaptalan azon felülvizsgálati hivatkozás is, hogy nem segítségre szoruló személlyel szemben tagadta meg a támogató közreműködést.

Ugyancsak megalapozatlan azon felperesi érvelés, hogy az ő feladata a biztonságos utasszállítás volt, és nem a sérült személy ellátása. Az időskorú utast I.K. nem tudta egyedül olyan helyre kísélni, ahol megfelelő körülmények között várhatott a mentő érkezésére, a felperesnek pedig ilyen esetben - beosztásától, és a munkaköri feladataitól függetlenül - haladéktalanul segítségére kellett volna sietnie akkor is, ha egyébként a munkaideje néhány perce lejárt. Ezen alapvető és általánosan elvárt magatartás hiánya pedig jogszerű indoka lehetett a rendkívüli felmondásnak [Mt. 96. § (1) bekezdés] akkor is, ha korábban nem részesült volna figyelmeztetésekben.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

A felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárási költségét.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán az állam viseli [Pp. 358/B. §, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §].

Budapest, 2015. április 1.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő